Rasizmus

Dívam sa na speváka pri mikrofóne na pódiu ako spieva. Očami sledujem text premietajúci sa na plátne. Niečím mi ten text pripomína môjho spolužiaka. Možnože to bude tými slovami. Zamyslím sa nad tým...

Druhého septembra sa vyberám na uvítanie nového školského roka. Teším sa naň, bude to môj posledný rok na základnej škole. Spolužiaci sa potom rozlezú na stredné školy a naše kontakty upadnú do zatratenia. Teraz je ten správny čas nazbierať spomienky do našich fotoalbumov. Viac sa spoznať a komunikovať s vyvinutými spolužiačkami, aby i ony nezabudli na triedneho šaša Marka, ako zväčša poskakuje na lavici a robí si fóry i sám zo seba.

Prejdem školskými dverami na asfaltové ihrisko. Na ňom si väčšinou družinári kreslia v lete slniečka či panáčikov a rozosmievajú teplý asfalt. V zime mu robia spoločníkov snehuliakov, i keď sa do týždňa roztopia. Modrými očami hľadám svoju triednu. Nájdem ju v dave v priliehavom modrom kostýme a svetlými vlasmi stiahnutými v drdole. Okamžite sa tam vyberiem. Dievčatám sa rozžiaria očká keď ma uvidia a spôsobilo ma uvítajú. Nie že by sa mi nejako vešali okolo krkov, len sa priatelíme ako správna partia. Všetci sa tu opäť stretávame a v rýchlosti rozprávame letné príbehy. Chalani sa veľmi nezmenili, možnože podrástli o pár centimetrov, inak sú to stále vysmiate kôpky plné optimizmu. Triedna učiteľka sa postaví k nám a počúvame riaditeľku. Srdečne nás privítava v novom školskom roku s úsmevom na perách. Dievčence vedľa mňa šumia a prirýchlo pohybujú perami. Slová z nich padajú rýchlosťou svetla. Tieto nevinné stvorenia sú veľmi ukecané, až sa niekedy sám seba pýtam, či majú vyčerpateľný slovník slov.

Nádvorie, respektíve ihrisko sa roztrúsi do svojich tried. My sa taktiež vyberieme na prvé poschodie a posadáme si do lavíc. Tento rok budem znova sedieť so svojím najlepším priateľom zo škôlky. Učiteľka privedie do triedy zvláštneho chlapca poobliekaného v čiernom obleku s čokoládovou pletou a čiernymi kučeravými vlasmi. Nesmelo sa pozerá na nás tmavými očami. Vidno na ňom, že sa pri nás necíti príjemne.

„Predstavujem vám vášho nového spolužiaka Daniela," usmieva sa učka. Daniela posadí ku kamošovi Petrovi, no on sa trošku posunie ku kraji lavice. Mračí sa na nového žiaka, nie je mu sympatický. Dievčatá zízajú na Daniela a niečo si medzi sebou šepkajú. Učka už nemá čo viac dodať k tomuto dňu a púšťa nás domov. Naradostene odchádzam s chalanmi von trochu sa spoločne prevetrať a užiť si septembrové slnko. Daniel sa ihneď vyberie preč, ani sa s nami nijako nezvíta, iba zdúchne.

„Videli ste toho nového? To čo je za chlapca? Vyzerá fakt divné..." niekto sa vonku ozve, no netuším kto to je.

„Veď je to černoch!" povie Peťo. „Asi mu niekto zomrel, keď sa poobliekal do čiernej." Všetci vybuchnú do smiechu a uťahujú si z Daniela. Netuším prečo to robia, veď ho nepoznajú. Čo keď mu vážne niekto zomrel? Alebo sa mu len páči čierna farba. No čuším pred ostatnými ako voš pod chrastou. Radšej idem domov, aby som si nenechal ujsť teplý obed.

Na štvrtý školský deň, ktorý ide už podľa rozvrhu, stojím vedľa Katky zmývajúcej popísanú tabuľu. Dlhé vlas má prehodené cez plece a rozpráva sa so mnou. „Ten Daniel... je trochu divný, nie? Nemá tu priateľov a nekomunikuje s nami. Akoby sa hanbil..." kútikom oka zaškúlim na Dana. Niečo si píše do zošita a mrmle si sám pre seba. Má na sebe tenkú čiernu mikinu a kučeravé vlasy. Viac Kaťu nepočúvam a prikročím k Danovi v lavici. Peťo od neho zmizol cez prestávku nevedno kam, asi do bufetu, aby si doplnil palivo na zvyšok vyučovacieho dňa. Dano zdvihne zrak od papiera a položí pero na lavicu.

„Máš tu voľné?" slušne sa opýtam, aby som ho nevystrašil.

„Áno, mám," potichu odpovie, no začujem to. Počujem jeho hlas, hlboký a mutujúci, po prvý krát. Sadnem si na drevenú stoličku a sledujem papier. Nie je to žiaden text, ale kresba. Veľmi pekná skica Kati a tabule. „Je to pekné," obdivuhodne mu to pochválim.

„Ďakujem, skúšam nejaké kresby ľudských postáv." No viac k tomu nedodá. Je ticho, akoby očakával, že odídem.

„Prečo si prestúpil na našu školu?" vyrukujem s otázkou hneď na začiatok. Nebudem predsa chodiť okolo horúcej kaše a čakať kedy to povie on sám od seba. Dlho by som tu sedel, až by zazvonilo na hodinu a to by ma donútilo odísť od neho.

„Na tamtej škole ma šikanovali, pretože som napoly černoch," Kaťa položí handru ku kriedam a príde k nám. Stojí za Danom a opiera sa o jeho operadlo. Vyvalí okále na jeho kresbu, no nič k tomu nepovie a počúva ho. „Netuším prečo to robili, no večne mi brali učebnice a často som ich našiel buď mokré v umývadle, alebo v smetnom koši. Maminu, belošku, nebavilo večne chodiť do školy a sťažovať sa na moje znehodnotené učebné pomôcky. Preto som tu, preložili ma."

„Prečo si potom celé tie dni ticho? Bojíš sa nás?" ozve sa Katka. Táto otázka i mňa zaujíma. Z jeho rozprávania som dedukoval, že sa nevie voči šikancom veľmi brániť a radšej sa im poddá.

„Nie, nebojím sa," pípne. Klame nám, je to očividné.

„Nezapieraj," usmeje sa Katka, „my, akože naša trieda, sme na inteligenčnej úrovni vyššie ako tvoja minulá trieda. Ukáž," obíde stoličku, kľakne si vedľa jeho nôh a rozzipsuje mu mikinu. Odhalí tričko nejakej skupiny. Dá mu ju dole ako malému dieťatku, až mi šklbe kútikmi úst nahor. Je vtipné sledovať triednu krásavicu ako sa hrá na mamičku. Prejde mu rukou vo vlasoch. Stala sa nepatrná zmena Dana, no omnoho lepšie vyzerá, keď nie je zahalený v tme, ale keď je na výslní vo farebnom tričku. Prstom a ukazovákom mu Katka zdvihne kútiky úst a Dano sa rozosmeje. Tak málo stačí k tomu, aby k nám zapadol. Stačí, že sa osmelil. Viac mu netreba. Veď sme predsa ľudia a nie rasisti. Nevedeli sme ako ho osloviť, či ho urazíme, alebo sa mu nepáčime. Aj ja môžem byť černoch, keď si telo potriem hnedou farbou. Nevadí, ak je černoch, záleží na osobnosti, ktorú po čase spoznám. Už teraz vidím, že je omnoho slušnejšie vychovaní ako niektorí fagani z našej školy.

Spevák na koncerte dospieva text a žiara reflektorov sa väčšmi rozsvieti. Pozriem sa na spokojne sa usmievajúceho Dana. Zapadol do našej triedy ako puzzle do malebného obrazu. Napokon odhodil zábrany i všetko pochmúrne na sebe, dokonca i odevy. Zatiahli sme ho do farebného sveta priateľstva. Katarína mu stisne ruku na znak priateľstva a niečo mu šepne do ucha. Usmejem sa. Páči sa mi to; to, že sme ľudia.